

Uurwerk

ANE RIEL

UURWERK

Vertaald door Kor de Vries

2022 Prometheus Amsterdam

Oorspronkelijke titel *Urværk*

© 2021 Ane Riel

© 2022 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en
Kor de Vries

Omslagontwerp Jan van Zomeren

Foto auteur Alex Nyborg

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 4955 0

Alma's wilskracht

Hij liep. Alma kon de rustige maat van de Bornholmer-klok niet langer horen, maar in haar hart voelde ze hem nog steeds. Iets in haar zei dat ze met elkaar verbonden waren. De staande klok en haar hart. Als ze een avond zou vergeten het uurwerk op te winden, zou haar hart samen met de klok stil blijven staan. Dat was geen gedachte die haar angst aanjoeg. Het was gewoon een zekerheid waaraan ze gewend was geraakt. Er was zoveel waaraan ze de voorbijge winter gewend was geraakt. In de eerste plaats aan alleen zijn. Maar ook dat liep gewoon door, tot dusver.

Het opwinden van de staande klok in de woonkamer was het laatste wat Alma deed voor ze ging slapen. Voor die tijd maakte ze zich gereed voor de nacht en trok met moeite haar nachthurk aan, terwijl ze op haar bed zat. Als ze daarna de slaapkamer verliet en de gang in stapte, moest ze steun zoeken aan de wanden. Het huis waarin ze woonde was niet groot en toch waren er avonden waarop de gang ongelooflijk lang leek en de woonkamer slechts een zwak lichtje aan het eind van de tunnel. Desalniettemin stelde Alma prijs op haar avondroutine. Alleen al het feit om een doel te hebben was prettig. Er was iets wat ze moest doen. Iemand die op haar wachtte.

Hoe ver het ook was naar de klok, ze moest altijd opletten dat ze niet viel. Haar benen waren niet meer wat ze waren geweest, ze waren krommer dan haar lief was. 's Ochtends was het het ergst. Klaarblijkelijk trok de dag haar gedeeltelijk recht, tot de nacht haar weer in elkaar frommelde.

In de woonkamer kon Alma zich aan de meubels vasthouden. Zodra ze de muur in de gang had losgelaten, stond er een eetkamerstoel klaar om met zijn robuuste rugleuning haar rechterhand te grijpen. Vier voorzichtige stappen later pakte een zware ladekast haar linker. De meubels op hun solide poten verwachtten haar. Aan het einde van een Perzische loper, tegen de achterwand van de woonkamer, wachtte de oude Bornholmer.

De opwindsleutel hing aan een rood garen snoer aan de sleutel die in het deurtje van de klokkast zat. Ze waren belangrijk, die sleutels.

Sleutels waren toegangen. En uitgangen.

De twee opwindgaten lagen tegenover elkaar op de wijzerplaat en om erbij te kunnen moest Alma eerst het glasplaatje openen dat ervoor zat. Ze kon er nog steeds nét bij, maar veel krommer moest haar rug ook niet worden. Ze steunde graag met haar vrije hand tegen de klokkast als ze het deurtje van de wijzerplaat opende en met name als ze de opwindsleutel in het eerste gat stak en begon te draaien.

Ooit was hij degene geweest die het deed. Elke avond, jaar in, jaar uit, op precies hetzelfde tijdstip.

'Veertien!' zei hij altijd als hij met een gat klaar was.

Hij telde altijd de omwentelingen en het waren er altijd veertien.

Alma deed geen moeite om te tellen. Ze draaide gewoon tot ze niet meer verder kon draaien.

Als ze klaar was, opende ze het houten deurtje van de hoge klokcast. Dat klemde een beetje en er was eigenlijk geen reden om het te openen. Toch wilde Alma zich ervan verzekeren dat de gewichten nu ook helemaal waren gehesen tot waar ze moesten hangen en dat de pendule trouw onder hen heen en weer slingerde.

Het ging per slot van rekening om haar leven.

Maar het was niet alleen dat. Ze wilde ook zien dat er op de bodem van de ruimte een oud sigarenkistje stond, met daarbovenop nog een sleutel: een kleine, platte sleutel voor een stevig hangslot. Een onschuldig stukje metaal, zou je denken, en toch had Alma telkens een kortstondig gevoel van onbehagen als ze de sleutel daar in het donker zag. Het kwam voor dat ze er een ogenblik naar staarde, maar ze liet hem altijd liggen.

Daarna duwde ze het deurtje met beide handen dicht, draaide de sleutel in het slot om en hing de opwindsleutel terug op zijn plek. Avond na avond trok ze dan dezelfde conclusie, die ze vriendelijk met de Bornholmer en de rest van de kamer deelde: 'Zo, dat was weer deze dag.'

Alma hoorde haast niet wat ze zelf zei, maar ze kon tenminste zien. Noch de ene noch de andere staarsoort had zich in haar ogen weten te nestelen. Ze had haar heel lange leven nooit een bril nodig gehad.

'U heeft een valkenblik, mevrouw Sørensen,' en de valk had in al die jaren kennelijk niets van zijn gezichtsvermogen verloren. Ze wist niet meer hoeveel dat er ondertussen waren geweest.

De jaren liepen door elkaar heen. Zonder iemand met wie je ze kon tellen waren ze niets anders dan tijd die maar door bleef lopen.

*

Ja, zien kon Alma nog steeds. Af en toe kon ze zich ook dingen herinneren. Ze herinnerde zich dat ze op een duin had gezeten en naar een stipje aan de horizon had gewezen. Een stipje van een viskotter. Het meisje had het stipje niet kunnen zien.

Er was helmgras en zand om hen heen geweest en je hoorde het bruisende geluid van de zee dat werd onderbroken door het gekrijs van meeuwen en spelende kinderen. Met tussenpozen streek een warme wind over het helmgras, dat daarop wegdook, terwijl plukken haar hun blikveld verstoorden en vliegensvlugge zandkorreltjes in hun enkels haptten.

De benen van het meisje waren zongebruind en glad als zijde, net als haar voeten. Haar teennagels waren rood waar de nagellak er niet af was gesleten. Op de kleinste tenen was er nog maar een vlekje over. Haar tenen omklemden het warme zand met zachte bewegingen, alsof ze probeerden het vast te houden. En hoewel het zand veel te fijn was om te worden vastgehouden, gingen de tenen geduldig door met hun pogingen. Ze hadden alle tijd van de wereld.

Alma's voeten waren er ook. Ze waren ouder en bleker, maar niet oud, niet lelijk. Gewoon volwassen. De witte wreven verdwenen onder het riempje van een paar sandalen, en aan de andere kant van het leer kwamen de tenen tevoorschijn. Haar eigen tenen. Tien wippende, goed onderhouden stukjes parelmoer in de zomerzon.

Ze praatten over de nagellak. Het meisje wilde de volgende keer parelmoer op haar nagels. Net als die van Alma. 'Parelmoer,' zei ze met haar parelende, heldere stem. En 'moeder'.

Alma zei tegen het meisje dat ze een elegante jongedame zou worden.

Ze wilde dat ze haar hoofd kon draaien om het gezicht van het kind te zien, haar lichaam. Het hele kind. Maar de momenten

in de duinen waren een film, of fragmenten van een film waar Alma geen controle over had. Die speelde zichzelf af als een terugkerende nachtmerrie, maar zonder de mare op je borst. Helemaal zonder borst eigenlijk en, nog het ergste van alles, zonder gezicht. Een kort beschoren geluk, opgenomen in verre tijden ergens tussen hemel en helmgras.

Met slechts die blote tenen.

Er was een regel die af en toe uit het niets in Alma's gedachten opkwam. *Hier sta ik elke avond op het rooster, op het rooster met mijn linkervoet.* Die had iemand een keer voor haar gezongen en toen had ze gelachen, omdat het zo absurd was. Een compleet verkeerde tekst op een bekende melodie. Ze kon zich nog het muziekfragmentje herinneren, maar het lukte haar nooit om de juiste tekst uit haar geheugen op te diepen, alleen die idiote regel met de voet.

Ze begreep dat het grappig was, maar niet meer waaróm. Er ontbrak iets, een lichaam, een samenhang. De ernst, waaruit de humor was voortgekomen.

Alles was uit iets voortgekomen, ook Alma. In een lijstje op het bureau stonden ze als twee kleine, kleurloze gedaanten en verbleekten in hun allermooiste kleren. Haar ouders. Veel te deftig om voor altijd en eeuwig op papier te worden vastgehouden. Naarmate het contrast tussen het zwarte en het witte zijn kracht had verloren, verdwenen ze, hand in hand, langzaam in een grijze mist. Nee, ook haar ouders waren niet onsterfelijk, noch in het leven noch in de dood. Maar ze glimlachten tot het laatst aan toe.

Als Alma zichzelf in de spiegel bekeek, kon ze hen beiden zien. Ze had een overvloed aan lachrimpels. Datzelfde had haar moeder in het lijstje gehad, voor de mist en de tijd hen uitwiste. Ze zagen eruit of ze grondig waren gebruikt, Alma's lachrimpels, vooral bij haar ogen, en alleen hun aanblik kon

haar al naar haar eigen, stokoude spiegelbeeld laten glimlachen. Het herinnerde haar eraan dat ze had gelachen.

Glimlachen zijn niet altijd vrolijk, dat wist ze best. Glimlachen zijn ook verdriet, troost. Maar het zijn evengoed glimlachen, dacht ze, en in elke glimlach huist een warmte. Een gering geluk over iets wat is, was of komt.

Het had iets geruststellends te weten dat je had geglimlacht. Ondanks alles.

De herinneringen aan het meisje kwamen doorgaans in flarden – mét het kind, maar tegelijkertijd zónder het kind: een flard van de dikke buik, een kinderwagen in de tuin in de schaduw van een rozenbottelstruik, een taart met zes kaarsjes, een fietsje. De twee agenten aan de deur en hun bedroefde, bezorgde blikken. Het speet hun zeer.

Aangereden. Ze herinnerde zich het woord ‘verbrijzeld’.

Neergelaten. De kleine kist.

Dan verdwenen de beelden weer, net als een droom verdwijnt als je je in bed beweegt. Slechts een gevoel bleef eventjes hangen, een dunne mist van verdriet of vreugde, misschien alle gevoelens tegelijk.

Ja, Alma had ooit een dochter gehad. En vele, vele jaren lang had ze er geen gehad.

In de eerste tijd na het ongeluk had ze zich de heldere stem gemakkelijk kunnen herinneren. Maar naarmate de jaren verstreken was deze stem iel, bijna onhoorbaar geworden, alsof hij zich in een ver weg gelegen ruimte bevond en de afstand tot die ruimte steeds groter werd. Haar gezicht, het levende en het verbrijzelde, liet zich helemaal niet in herinnering roepen, maar verborg zich behoedzaam ergens op een donkere plek binnen in haar. Het waren alleen de tenen die in het licht naar buiten staken en zich lieten zien, zacht

en zorgeloos met hun deftige rode lak. Of de resten ervan.

Er waren geen foto's. Alma had gezocht en gezocht, had er al die jaren aan gedacht. Er was ooit een album geweest, dat wist ze, maar hij wilde niet vertellen waar het was. Dat was voor haar eigen bestwil, had hij gezegd. Zodat ze niet in haar verdriet bleef hangen, dat was niet gezond. En toen vertelde hij op een dag dat de foto's in het vuur verloren waren gegaan. Een aantal jaren geleden was er een brand geweest, in hun oude huis. Ze herinnerde zich het roet en het water. Mijn god, wat was er veel water geweest.

'Al die mooie spullen,' had hij gefluisterd. 'Al die mooie spullen.' Hij had gehuild zoals ze hem maar één keer eerder had zien huilen.

Het ergste was dat de naam was verdwenen. Zelfs op haar helderste momenten kon Alma zich de naam van haar dochter niet herinneren.

Het stond op de steen, natuurlijk. Heel lang geleden hadden ze samen de steen gevonden, hand in hand. Nu wist ze niet eens waar ze het kerkhof moest vinden.

*

Nadat ze de Bornholmer had opgewonden, legde Alma altijd een hand op de klokkast en bleef ze zo een tijdje staan.

Haar handrug was een stille wirwar van botten, pezen en blauwgroene aderen die als de ontblote wortels van een oude boom over elkaar heen kropen. De huid slechts een doorzichtig vlies dat zich zwaar en vermoeid over alles heen legde, met kleine plooiën op plekken waar er te veel van was.

De klok kenmerkte zich door een ander soort rust. De kast was ivoorwit met bescheiden, vergulde versieringen, en hoe-

wel het hout nog ouder was dan Alma's hand, was het door de tijd slechts getekend met discrete verfschilfers en onopvallende groefjes.

Alles bij elkaar was het een mooie, kleine Bornholmer met een slanke, licht hellende gestalte. Bovenaan zat een rond hoofd, dat was omgeven door gouden guirlandes en met een lier was gekroond. Een milde majesteit, had Alma vaak over haar klok gedacht. Het was op haar altijd overgekomen dat hij een bepaalde statige ernst uitstraalde. Toch was het alsof de wijzerplaat met al zijn rimpels aan Romeinse getallen glimlachte naar de twee wijzers die er met precies afgepaste toewijding overheen kropen.

Er zat echt leven in de oude staande klok, maar het leven aan de façade werd in stand gehouden middels het bedaarde heen en weer bewegen van de pendule in het donker, dat op zijn beurt weer werd bepaald door het opwinden. En daarmee door Alma's wil.

Zonder elkaar leefden ze niet.

De Bornholmer was een empire-klok van het soort dat men een 'vrouw' noemde. Er was ooit ook een 'man' geweest, die wat hoekiger was. En een 'jongedame'. Beiden waren verloren gegaan.

Alma liet de vrouw nooit achter, voor ze haar zachtjes op het houtwerk had geklopt en naar de wijzerplaat had geglimlacht.

'Welterusten dan maar,' placht ze als laatste te zeggen.

Dan draaide ze zich voorzichtig om, liet zich door de ladekast grijpen, daarop door de rugleuning van de stoel. De zachte looper droeg haar het laatste stukje door de woonkamer.

Ja, het was een prachtige oude vrouw en ze liep nog steeds. En ten slotte ging Alma naar bed.

Haar oude katoenen nachtijk was met de jaren te groot

geworden, maar ze vond hem nog steeds aangenamer dan zo veel andere kleding. Er waren dagen dat ze hem helemaal niet uittrok. Ook de pantoffels hielden het vol. Elke avond zette ze die naast haar bed neer. En elke ochtend stonden ze op haar te wachten, harig en lichtbruin, als een stel trouwe honden.

Als het op een dag tijd werd om rustig in te slapen, wilde Alma naar bed gaan zonder eerst de Bornholmer op te winden.

Bezichtiging

‘Tjongejonge. Hier hebben echt oudjes gewoond, zeg.’

Dat waren de eerste woorden van de klant, toen ze het halletje binnenstapten. Hij droeg werkkleding: een smerige overall over een verwassen t-shirt en daarbij degelijke veterschoenen, die hij eigenlijk had moeten uittrekken. In plaats daarvan volstond hij met het over de mat laten glijden van zijn schoenzolen. Hij nam een afschuwelijke stank van okselzweet en smeerolie mee naar binnen.

Zijn handdruk was vast, opmerkelijk vast. Zijn blik schoot daarentegen onrustig langs de consoletafel, de lamp, het vloerkleed, de garderobe en het behang, alsof die probeerde alle details in een razende vaart te registreren.

Het enige wat die blik blijkbaar vergat te registreren was de makelaar.

‘Hallo.’ De makelaar knikte vriendelijk tegen het zijaanzicht van de klant en trok zijn hand weer naar zich toe. ‘Ja, dat klopt. Een ouder echtpaar heeft hier als laatste gewoond en zij hadden het huis indertijd overgenomen van een oudere heer. Daar draagt de inrichting uiteraard een beetje de sporen van.’

Hij glimlachte zo loyaal als hij kon, terwijl hij het zei. Lo-

yaal tegenover het huis en zijn eerdere bewoners, maar goedkeurend ten opzichte van de gedegen observaties van de klant.

‘Nou, dat kun je wel zeggen,’ mompelde de man. Hij negeerde de deur vlak voor hem die de makelaar voor hem had geopend en stapte links de keuken in.

De linoleumvloer kraakte onder de grote man, vooral toen hij bij het fornuis bleef staan. Het was een tamelijk oud fornuis, ongetwijfeld net zo oud als de koelkast ernaast.

De klant draaide rond en leek het hele vertrek met eenzelfde knarsende beweging in ogenschouw te nemen: de donkerbruine laden en kastdeurtjes met versierde porseleinen knoppen, het lichtgrijze laminaattafelblad, de rij borden en de blauwe wandtegels met gestileerde bloemmotieven. Nee, een moderne keuken kon je het niet noemen, maar hij was wel mooi ruim.

‘Ja, hij is wel mooi ruim,’ zei de makelaar.

Er zaten maar liefst twee keukenramen met uitzicht op de voortuin en de stille straat. Of het einde daarvan. Je moest er niet van uitgaan dat er buiten zoveel gebeurde.

De makelaar wierp een snelle blik over het aanrecht naar de auto van de klant. Die was volgeplakt met grote stickers en had achterop een soort vleugels gemonteerd, leek op iets van een andere planeet, zoals hij daarbuiten in stilte geparkeerd stond, half verscholen achter een bloeiende rododendron. ALICE COOPER TOUR '88, kon hij op de zijkant lezen. LIVE IN ergens. Hij had geen idee wie de vrouw was.

‘Met zo’n ruimte heb je vele mogelijkheden,’ vervolgde hij en hij verlegde zijn aandacht weer naar binnen. ‘Maar in de allereerste plaats heerst hier een aangename sfeer, vind ik.’

Nu wilde hij beginnen over de eetplaats bij het tweede raam. Wie droomde niet van zo’n gezellige hoek met een klepbank en het ochtendzonnetje? Daar moest hij de klant

op laten focussen. Dan konden ze daarna doorgaan naar de bijkeuken.

De makelaar begaf zich in een professioneel tempo naar de eetplaats, maar toen hij zich omdraaide om die te bewieroken, was de klant ondertussen in de deuropening naar de woonkamer verdwenen.

Hij leek haast te hebben.

De afspraak die ze hadden gemaakt was ook heel spontaan geweest. De man was de zaak binnengekomen en wilde het huis meteen zien, omdat het zo goedkoop was. Zelf was de makelaar nog maar één keer wezen kijken, nadat hij de zaak van de advocaat in handen had gekregen. Om de woning te taxeren en de schoonmaakploeg te kunnen instrueren natuurlijk, maar misschien vooral om zijn eigen nieuwsgierigheid te bevredigen. Er was tenslotte heel wat over het huis gesproken. Of over hen, beter gezegd. Het echtpaar. Er werd immers gepraat.

‘Ja, hier zijn we dan in de woonkamer,’ zei hij tegen de rug van de klant, alsof de man dat zelf niet kon bedenken. ‘Een mooie, kleine hoekkamer met een prachtig uitzicht.’

Zelfs van achteren kon hij duidelijk de afkeuring aflezen, vanuit de manier waarop de man zijn hoofd enigszins achteroverwierp en zijn schouders liet hangen. Hij had zijn handen in zijn zij gezet en leek niet van plan om verder te gaan. Lang, breed en gespierd was hij. Met een tatoeage op zijn ene onderarm.

Het was in alle opzichten een totaal verkeerde klant.

‘De inventaris kan mee worden verkocht, als daarvoor belangstelling bestaat?’

‘Nee, dank je,’ klonk het prompt. ‘Niemand wil vandaag de dag toch zo wonen. Alleen die broekgordijnen al... moet je zien!’

De makelaar wierp plichtmatig een blik op de woonkamer-vitrage. Er waren twee ramen naar de achtertuin en de landerijen in het westen en een kleinere in de gevel op het zuiden. Allemaal waren ze voorzien van half doorzichtige kanten vitrages, die met koorden waren samengebonden, zodat ze in bogen hingen en eruitzagen als bleke kwallen. Nou ja, of als een paar billen in een broek.

Hij moest aan zijn oma denken.

Toen dacht hij aan de vrouw die hier had gewoond.

‘Trouwens, die oprit buiten,’ ging de klant verder. ‘Die deugt ook niet. Er moet een fatsoenlijke garage staan.’

‘Ja, maar voor zo’n lage prijs kun je overwegen...’

De klant luisterde niet en nu onderbrak hij de makelaar.

‘Die oude klok daar is anders wel stijlvol. Werkt-ie?’

Hij wees naar een staande klok die tegen de achterwand van de kamer stond, naast het raam op het zuiden. Vanwege het tegenlicht was het moeilijk om de wijzerplaat te zien, maar het klonk toch alsof hij liep.

‘Ik vermoed van wel. Als je interesse hebt, kan ik wellicht...’

‘Nee nee, laat maar, ik wil dat ding helemaal niet hebben.’

De klant gniffelde. Het was blijkbaar een grapje.

De makelaar wist een glimlachje tevoorschijn te toveren waarvan hij niet eens wist dat hij het in zich had. Het was toch niet besteed aan de man die in tegenovergestelde richting van de staande klok liep. Hij had genoeg van de woonkamer gezien en wilde nu via de gang naar de andere kamers.

De makelaar bleef een moment staan en dacht eraan dat hij erop moest aandringen de klant het bankstel in de hoek te tonen, dat was een voortreffelijke plek. Erachter was ook een deur naar het terras en de achtertuin. Ja, en naar de gereedschapsschuur overigens, die zou hij ook nog moeten laten zien. Maar om eerlijk te zijn had hij niet heel veel zin om deze

man meer dan het hoogstnoodzakelijke te tonen. Het zou vermoedelijk voor hen beiden ook tijdverspilling zijn.

De klant bleef in de gang staan, toen hij bij de deur aan de linkerkant kwam. Hij volstond met een snelle blik in de kamer, die als een wat krap kantoor was ingericht. Daarna liep hij door naar de slaapkamer aan het einde van de gang.

De makelaar volgde op afstand.

‘Ik kan je de uitgebreide verkoopinformatie meegeven, dan kun je erover nadenken,’ piepte hij achter de rug van de man. Hij had ‘u’ willen zeggen, zoals hij altijd deed, maar dat zou misplaatst zijn.

‘Ja, het huis ligt volstrekt ongestoord aan het einde van een doodlopende weg. Het is echt een unieke ligging. En dan heb je vanuit de woonkamer en de twee andere kamers dus ook nog een fantastisch uitzicht.’

De klant zei niets.

De makelaar ging door.

‘En... eh... je hebt het daarstraks niet kunnen bekijken, maar er is achter de keuken ook nog een bijkeuken. Van daaruit kun je letterlijk zo de natuur in wandelen, want er ligt een klein bos achter... of misschien niet zozeer een bos... eerder een stuk land dat heeft mogen verwilderen.’

Geen reactie.

‘Dus hier zul je ongetwijfeld kunnen genieten van de aanblik van herten vlak voor je raam.’ De makelaar beet op zijn lip. Hij zou niet al die clichés moeten gebruiken, maar de klant maakte hem met zijn zwijgzaamheid onzeker. Nu dwong hij hem om door te gaan.

‘Misschien heb je gezien dat er een buurtwinkel op de hoek ligt?’

‘Ja, dat heb ik gezien,’ antwoordde de klant eindelijk, maar

nog steeds zonder zich om te draaien. ‘En voor zover ik het heb kunnen beoordelen ligt die *slechts op een steenworp afstand* hiervandaan?’

De man grinnikte. Hij was voor de deuropening naar de slaapkamer gaan staan en vulde die bijna volledig. De grote handen staken boven zijn hoofd uit en hadden een vaste greep om de bovenste deurstijl. Daar stond hij het vertrek te bestuderen, terwijl hij in de deuropening heen en weer wiegde alsof iemand hem aanduwde.

De makelaar zou willen dat de man in elk geval zijn armen omlaag deed. Het stonk in de nauwe gang afschuwelijk naar zijn okselzweet. Maar het was ook alsof er nog steeds een lichte cigarillolucht uit het kantoor kwam. De schoonmaakers hadden anders hun best gedaan om die weg te krijgen, hadden ze gezegd. Ze hadden het ook echt netjes gemaakt daarbinnen, zag hij. Dat was vast niet eenvoudig geweest.

Ten slotte vatte hij moed. Hij moest dit op een fatsoenlijke manier afhandelen.

‘Het is echt een uitstekende buurtwinkel, daar. Mensen rijden graag een stukje om om er boodschappen te doen. Maar anders is er de grote supermarkt in Gadeby. Nu weet ik niet hoe bekend je bent in de omgeving, maar Gadeby is de volgende grote plaats. Daar is alles wat je nodig hebt. Er is ook een uitstekende school, mochten jullie...’

De makelaar aarzelde. Ze moesten ongeveer even oud zijn. De man was toch op zijn minst dertig, maar hij kwam niet over als een vader; maar eigenlijk ook niet als iemands echtgenoot.

‘Ja, het is goed, hou maar op,’ interrumpeerde hij de makelaar, toen hij weer de gang in stapte. ‘Dan is dit zeker de badkamer hier?’ Hij opende zelf de deur tegenover het kantoor.

Lichtbruine wandtegels met donkerbruin motief van de vloer tot aan het plafond, een ingemetselde badkuip en een nis

met een douche, origineel toilet en een mosselvormige wasbak. Gebloemd douchegordijn... zeepbakje, tandenborstebeker. Allerlei gebloemde dingen. De makelaar koos ervoor om te zwijgen.

De man bleef in de deuropening staan, liet een zucht horen en trok zijn hoofd terug. 'Hou jij je verkoopinformatie maar. Ik kijk wel naar iets anders.'

Hij was mogelijk niet onvriendelijk, het was gewoon zijn manier van doen. Nu wilde hij verder. De makelaar moest zich platdrukken tegen een plaat aan de muur achter zich, toen de klant zich erlangs worstelde.

Hij realiseerde zich dat ze nog steeds geen oogcontact hadden gehad.

Pas toen de makelaar zich omdraaide om zich te verzekeren van de conditie van de wandplaat, was er iemand die zijn blik zocht. Een dame met veel krullen die door een wirwar aan strepen discreet naar hem glimlachte. Onmiskenbaar een Bjørn Wiinblad. De makelaar beantwoordde de glimlach, dankbaar voor de zwart-witte vriendelijkheid.

Het zou waarschijnlijk het best zijn om het huis leeg te halen, dacht hij toen hij een paar minuten later de voordeur achter hen dichtgooide. Hij bleef even op de stoep staan. Achter hem trapte de klant het gas in en verdween met een gebrul in de middagzon.

De man had immers gelijk. Niemand wilde wonen in een huis waar de tijd leek te hebben stilgestaan.

Het ergerde hem een beetje, want hij hield wel van het huis zoals het was. Zijn oma had op dezelfde manier gewoond, met van die broekgordijnen, een staande klok en alles. Met aan de voordeur een deurklopper van messing. Net als deze.

De makelaar glimlachte naar de norske, kleine leeuwenkop

voor zich. De leeuw gaapte om de ring waarmee je moest kloppen. Hij kon zich plotseling niet inhouden om de ring te pakken en er een paar keer mee te kloppen. Het ding bood onverwacht weerstand, alsof de leeuw uit koppigheid zijn tanden op elkaar beet.

Misschien hadden hier niet zo vaak mensen aangeklopt.

Naast de briefsleuf links van de deur stond een pot met een verdroogde buxus die eindelijk water had gekregen. Hopelijk redde hij het. Het gazon had ook een liefdevolle hand nodig. Verder was er de enorme haag bij de burens. Daar moesten ze allemaal nog naar kijken.

Voor hij in zijn auto stapte, zette hij het bord met TE KOOP wat rechter, dat hij eerder bij een uit zijn krachten gegroeide dwergsering had neergezet. De struiken in de voortuin leken zich hoe dan ook te redden, ze bloeiden zelfs weelderig hier in juni. Hij keek naar een indrukwekkende roze koninginnenstruik, die door een groep vogels met al hun gescharrel en gekwetter was ingenomen. Het was een drukte van jewelste.

Toen wierp hij een laatste blik op het huis.

‘Die arme mensen,’ mompelde hij.

Het was moeilijk om niet aan hen te denken als je daarbinnen rondliep. Vooral aan haar.